

Wat betekent de Jeugdwet
voor jeugdigen en ouders?

Inleiding

Deze folder gaat over het verbeteren van de kwaliteit in de jeugdhulp en jeugdbescherming. De folder is speciaal voor jeugdigen en ouders.

In deel 1 worden de veranderingen in de Jeugdwet kort uitgelegd.

In deel 2 vindt u achtergrondinformatie over de veranderingen die in deel 1 worden genoemd. Ook krijgt u hier antwoord op vragen die voor u van belang kunnen zijn.

In deze folder wordt gesproken over jeugdhulpverleners.
Dit zijn professionals die in verschillende functies werken in de jeugdhulp en jeugdbescherming.

Deel 1

In dit deel wordt een aantal veranderingen door de komst van de Jeugdwet kort uitgelegd.

Jeugdwet

De Jeugdwet

Sinds 1 januari 2015 is de Jeugdwet van kracht. Het doel van deze wet is dat alle jeugdigen gezond en veilig opgroeien en zich zo goed mogelijk ontwikkelen. Als opgroeien of opvoeden niet vanzelf gaat, is hulp nodig. Jeugdigen en ouders:

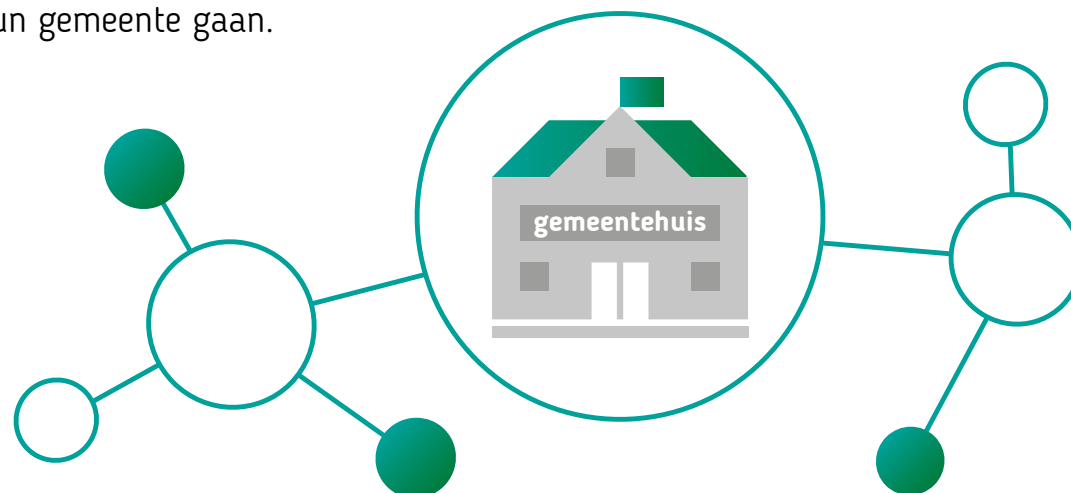
- hebben zoveel als mogelijk zelf de regie over deze hulp;
- staan centraal in het hulpverleningsproces; en
- geven zelf aan wat zij kunnen en wat zij nodig hebben.

Als jeugdigen en ouders hulp nodig hebben, kunnen zij naar hun gemeente gaan.

Jeugdhulp en jeugdbescherming

De gemeente is verantwoordelijk voor:

- de toegang tot (jeugd)hulp (bijvoorbeeld bij jeugd- of wijkteams, Centrum Jeugd en Gezin, school of de huisarts met een praktijkondersteuner);
- de doorverwijzing naar specialistische (jeugd)hulp (bijvoorbeeld zorgaanbieders, psychologen en orthopedagogen);
- de doorverwijzing naar jeugdbescherming en jeugdreclassering (dwang en drang).

Deel 1

Betere hulp

Dicht bij de jeugdige

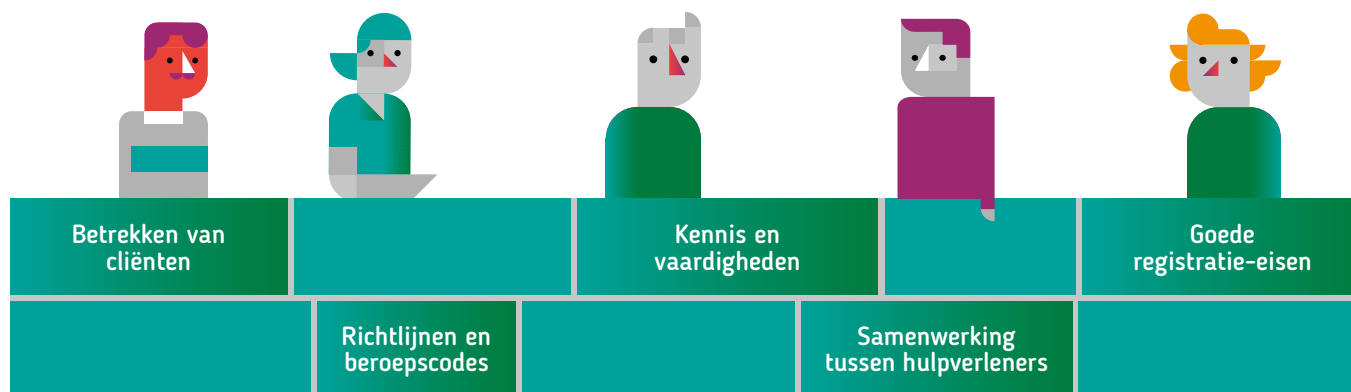
Jeugdhulpverleners sluiten zoveel mogelijk aan bij de wensen en behoeften van jeugdigen en hun ouders. Zij maken daarbij gebruik van de richtlijn **'Samen met ouders en jeugdigen beslissen over passende hulp'**. Deze richtlijn beschrijft hoe jeugdigen, ouders en jeugdhulpverleners samen kunnen zoeken naar goede oplossingen. Ook staat in de richtlijn wat jeugdigen en ouders kunnen verwachten van een jeugdhulpverlener.

Het verdelen van het werk

De problemen van jeugdigen en hun ouders zijn verschillend. De hulp die geboden wordt, is ook verschillend. Steeds wordt bekeken welke jeugdhulpverlener het beste de nodige hulp kan bieden. Daarvoor wordt gekeken naar taken en verantwoordelijkheden. In sommige gevallen biedt een geregistreerde jeugdhulpverlener de hulp, maar dat moet niet altijd. Meer informatie over de verdeling van werk staat in [deel 2 van deze folder](#).

Beroepsregistratie jeugdhulpverleners

Alle jeugdhulpverleners moeten op de hoogte zijn van de ontwikkelingen in de jeugdhulp en van nieuwe manieren van hulp verlenen. Beroepsregistratie ondersteunt hen hierbij. Een deel van de jeugdhulpverleners die een hbo-functie of hoger hebben, kan zich al registreren bij de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd (SKJ). Vanaf 1 januari 2018 kunnen alle hbo-jeugdhulpverleners zich registreren. Het kwaliteitsregister stelt aan alle geregistreerde jeugdhulpverleners de eis dat zij zich blijven ontwikkelen door scholing, training en reflectie (kritisch kijken naar hun eigen handelen en dat van hun collega's).

Inhoudsopgave

Introductie deel 2 .....

6

Jeugdwet .....

7

Wat is het doel van de Jeugdwet?

Wat verandert er door de Jeugdwet?

Is jeugdhulp en jeugdbescherming in alle gemeenten hetzelfde geregeld?

Wat heb ik als client aan de jeugdwet?

Professionalisering .....

8

Wanneer is een jeugdhulpverlener professioneel?

Wanneer doet een jeugdhulpverlener "het goede"?

Wanneer werkt een jeugdhulpverlener professioneel?

Norm van de verantwoorde werktoedeling .....

9

Wat is de 'norm van de verantwoorde werktoedeling'?

Wat wordt bedoeld met 'het toedelen van werk'?

Wie doet wat?

Beroepsregistratie .....

10

Wat is beroepsregistratie en waarom is het belangrijk?

Wat zijn vakinhoudelijke richtlijnen?

Wat is een beroepscode?

Moet mijn jeugdhulpverlener geregistreerd zijn?

Welke jeugdhulpverleners kunnen en moeten zich al registreren?

Introductie deel 2

In dit deel krijgt u achtergrondinformatie over de veranderingen die in deel 1 besproken zijn. En u krijgt antwoord op vragen als: Wat merk ik van de Jeugdwet en de veranderingen? Of, wanneer is een jeugdhulpverlener professioneel?

Introductie

De Jeugdwet leidt tot veranderingen in de jeugdhulp en jeugdbescherming. Jeugdhulpverleners moeten bijvoorbeeld meer dan voorheen hulp bieden die aansluit bij jeugdigen en ouders. Jeugdigen en ouders met jeugdhulp en/of jeugdbescherming merken in de praktijk dat er dingen veranderd zijn en hebben daar misschien vragen over. In dit deel wordt ingegaan op de meest gestelde algemene vragen.

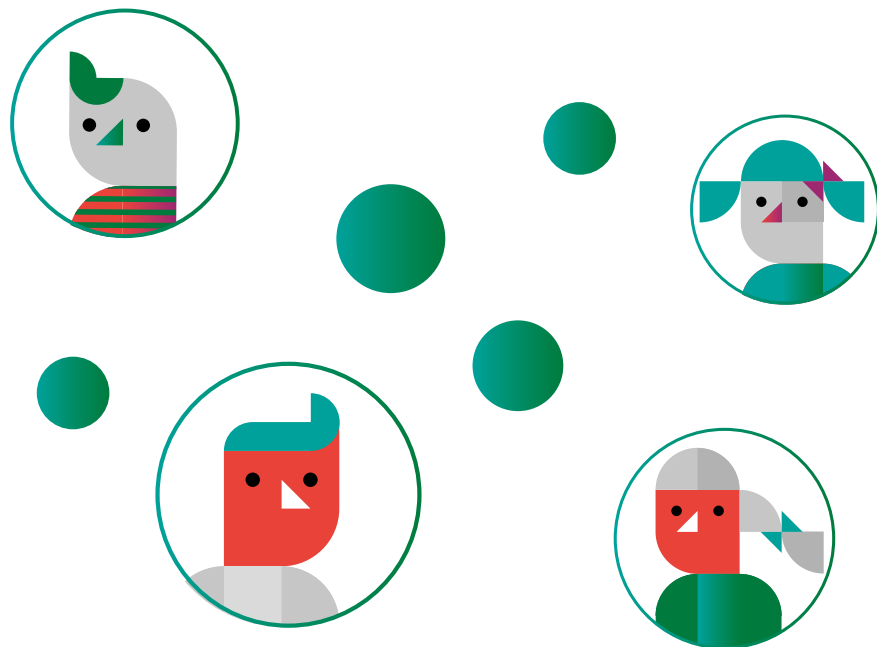
De vragen zijn verdeeld over vier onderwerpen:

- Jeugdwet
- Professionalisering
- Norm van de verantwoorde werktoedeling
- Beroepsregistratie

Heeft u na het lezen van deze folder vragen over uw eigen situatie, neem dan contact op met uw hulpverlener of uw aanbieder. Zij helpen u graag.

Wat is het doel van de Jeugdwet?

Het doel van de Jeugdwet is dat alle jeugdigen gezond en veilig opgroeien en zich zo goed mogelijk ontwikkelen. Als opgroeien of opvoeden niet vanzelf gaat, is hulp nodig. Die hulp moet zoveel mogelijk aansluiten bij wat de jeugdige of ouder nodig heeft en bij wat zij zelf kunnen doen.

Wat verandert er door de Jeugdwet?

Een belangrijke verandering is dat gemeenten verantwoordelijk zijn geworden voor jeugdhulp en jeugdbescherming. Daarnaast zijn er veranderingen die we ‘transformatie’ noemen, bijvoorbeeld:

- jeugdhulpverleners moeten anders werken dan voorheen, en
- zij moeten meer samenwerken met hulpverleners met andere deskundigheid

Is jeugdhulp en jeugdbescherming in alle gemeenten hetzelfde geregeld?

De Jeugdwet geldt in heel Nederland voor alle aanbieders van jeugdhulp en jeugdbescherming. Het kan per gemeente wel verschillen op welke wijze hulp wordt geboden. De hulp sluit hierdoor beter aan bij de situatie in de eigen gemeente en de eigen leefomgeving.

Wat hebben jeugdigen en ouders aan de Jeugdwet?

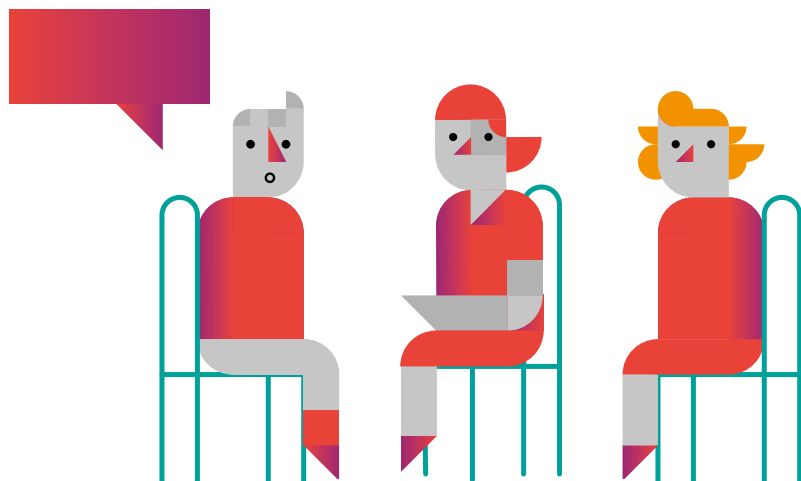
De Jeugdwet moet ervoor zorgen dat de kwaliteit van de jeugdhulp en jeugdbescherming verbetert en goed aansluit bij jeugdigen en ouders. Jeugdhulpverleners werken daarom, als dat nodig is, vaker samen met andere hulpverleners. Bij de hulp die ze bieden, houden jeugdhulpverleners meer rekening met wat de jeugdige en de ouders zelf kunnen doen. En jeugdhulpverleners krijgen meer ruimte om zelf, samen met de jeugdige en de ouder, te doen wat nodig is.

Professionalisering

Wat wordt bedoeld met professionalisering van jeugdhulpverleners?

Professionalisering wil zeggen dat jeugdhulpverleners zich blijven ontwikkelen. Zij volgen bijvoorbeeld workshops, trainingen en opleidingen. Ook denken ze kritisch na over hoe zij hun werk doen in de dagelijkse praktijk. Samen met collega's bespreken zij situaties die ze in de praktijk meemaken. Daarbij vragen ze zich af of ze de goede keuze maakten of iets anders hadden kunnen of moeten doen. Samen met collega's zoeken zij naar antwoorden op deze vragen.

Wanneer is een jeugdhulpverlener professioneel?

Jeugdhulpverleners zijn professioneel als zij genoeg kennis, vaardigheden en ervaring hebben voor het werk dat zij doen. Zij moeten die kennis en vaardigheden ook bijhouden door te blijven leren. Professioneel zijn betekent ook dat jeugdhulpverleners goed weten wat zij wel én wat zij niet kunnen.

Wanneer doet een jeugdhulpverlener "het goede"?

Het antwoord op de vraag "wanneer doe je als jeugdhulpverlener het goede?" is soms helder, maar soms ook niet. Daarom is er door hulpverleners in de jeugdhulp en jeugdbescherming en deskundigen beschreven 'wanneer een jeugdhulpverlener het goede doet'. Deze normen staan in een [beroepscode](#). Geregistreerde jeugdhulpverleners moeten volgens deze beroepscode werken.

Wanneer werkt een jeugdhulpverlener professioneel?

Jeugdhulpverleners zoeken samen met jeugdigen en ouders naar oplossingen. Er zijn door professionals en ouders richtlijnen geschreven voor jeugdhulpverleners, die daarbij helpen. Bijvoorbeeld de richtlijn ['Samen met ouders en jeugdigen beslissen over passende hulp'](#).

De jeugdhulpverlener kijkt ook of er mensen zijn in de omgeving van de jeugdige en ouders die ondersteuning kunnen bieden. Ook dit gebeurt samen met de cliënt. Daarnaast werkt een jeugdhulpverlener als dat nodig is samen met collega's die over andere deskundigheid beschikken. Die collega kan werkzaam zijn in hetzelfde (wijk)team, maar ook bij een andere organisatie. Voor jeugdigen en ouders blijft duidelijk welke hulpverlener voor hen aanspreekpunt is.

Norm van de verantwoorde werktoedeling

Wat is de 'norm van de verantwoorde werktoedeling'?

De Jeugdwet verplicht aanbieders van jeugdhulp en jeugdbescherming om verantwoorde hulp te bieden. Dat is hulp die veilig en nuttig is. Aanbieders van jeugdhulp en jeugdbescherming moeten daarom voldoen aan de 'norm van de verantwoorde werktoedeling'. Dat wil zeggen dat zij voor elke hulpvraag de juiste jeugdhulpverlener inzetten. Deze jeugdhulpverlener heeft de kennis, kunde en ervaring in huis om goede hulp te bieden. Voor bepaalde taken en verantwoordelijkheden moeten geregistreerde jeugdhulpverleners worden ingezet. Dit zijn jeugdhulpverleners die werken op een hbo-functie of hoger. Zij zijn geregistreerd in het BIG-Register of bij de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd.

Wat wordt bedoeld met 'het toedelen van werk'?

Jeugdhulpverleners bieden hulp in verschillende situaties. Het kan gaan om hulp bij ontwikkelings- of opvoedproblemen, of om praktische zorg en ondersteuning; bijvoorbeeld bij jeugdigen met een lichamelijke beperking. Ook in het kader van het jeugdstrafrecht wordt aan jeugdigen hulp geboden. Soms zijn die situaties overzichtelijk, maar soms ook ingewikkeld. De hulp die geboden wordt, moet veilig en nuttig zijn. Voor elke situatie bepaalt de aanbieder daarom welke jeugdhulpverlener het beste de nodige hulp kan bieden. Het '[Kwaliteitskader Jeugd](#)' geeft aanbieders handvatten om daarin een goede afweging te maken.

Wie doet wat?

Er zijn situaties waarin een geregistreerde jeugdhulpverlener moet worden ingezet. Dat is het geval als er sprake is van:

- een risicovolle en onveilige situatie voor de jeugdige;
- grote verantwoordelijkheid voor de jeugdhulpverlener;
- ingewikkelde problemen; een beslissing over de hulp en de behandeling, die een ingrijpende invloed heeft op het leven van de jeugdige.

Er zijn situaties waarin werkzaamheden zelfstandig door een niet-geregistreerde professional mogen worden uitgevoerd. Bijvoorbeeld als er sprake is van een voorspelbare, niet risicovolle situatie, of wanneer de jeugdige in een veilige omgeving is. Ook zijn er situaties waarin niet-geregistreerde en geregistreerde professionals samenwerken. Voor de jeugdige en de ouders moet hoe dan ook duidelijk zijn met wie zij afspraken maken en wie verantwoordelijk is voor de hulp die zij krijgen.

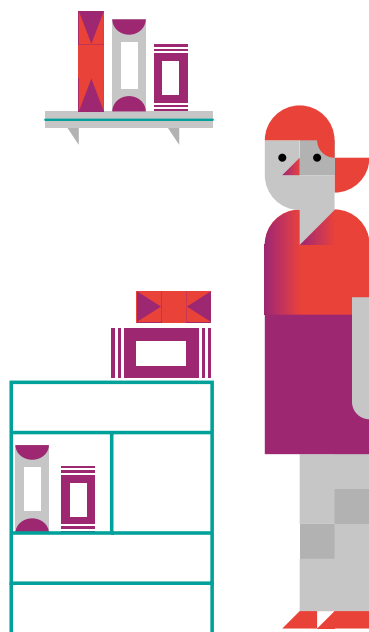
Als er wordt samengewerkt moeten de jeugdige, de ouders en alle hulpverleners over een gezamenlijk en recent plan beschikken. Iedereen moet goed geïnformeerd zijn en weten hoe taken en verantwoordelijkheden verdeeld worden. Dit moet schriftelijk vastgelegd zijn.

Wanneer de jeugdige of de ouders vragen hebben over het toedelen van werk, kunnen zij naar hun jeugdhulpverlener of de aanbieder van jeugdhulp gaan. Meer informatie vindt u op de [website](#) van het programma Professionalisering Jeugdhulp en Jeugdbescherming.

Beroepsregistratie

Wat is beroepsregistratie en waarom is het belangrijk?

Jeugdhulpverleners met een hbo-functie of hoger kunnen zich laten registreren bij Stichting **Kwaliteitsregister Jeugd** of in **het BIG-register**. Jeugdhulpverleners die geregistreerd zijn moeten zich blijven ontwikkelen door scholing, training en reflectie (kritisch kijken naar hun eigen handelen en dat van hun collega's). Jeugdhulpverleners die geregistreerd zijn, maken gebruik van 'professionele standaarden'. Dat zijn de vakinhoudelijke richtlijnen en de beroepscode van hun beroepsgroep. Beroepsregistratie draagt daarmee bij aan goede kwaliteit van hulp.

Wat zijn vakinhoudelijke richtlijnen?

Vakinhoudelijke richtlijnen zijn bedoeld om jeugd-hulpverleners te ondersteunen in hun dagelijks werk. Ze gaan bijvoorbeeld over: het samen beslissen over passende hulp, pleegzorg of ernstige gedragsproblemen. De richtlijnen bieden een overzicht van de laatste kennis over een bepaald onderwerp. En ze geven praktische aanbevelingen voor een aanpak. Ze helpen de jeugdhulpverlener om samen met de jeugdige en hun ouders de meest effectieve aanpak te kiezen.

Wat is een beroepscode?

In beroepscode staan de ethische normen die jeugdhulp-verleners binnen een beroepsgroep delen. Ethische normen gaan over wat de beroepsgroep goed en niet goed vindt. Die normen geven richting aan wat hulpverleners in bepaalde situaties moeten doen en ze geven aan waarom zij iets moeten doen. Daarnaast geven de normen informatie over wat jeugdigen, en ouders van de beroepsgroep mogen verwachten.

Geregistreerde jeugdhulpverleners verbinden zich aan de beroepscode van hun beroepsgroep. Zij geven aan akkoord te gaan met wat in de beroepscode staat en daarnaar te handelen. Zij zijn hierop ook toetsbaar, dat wil zeggen dat ze erop aangesproken kunnen worden als ze niet volgens de beroepscode handelen.

Moet mijn jeugdhulpverlener geregistreerd zijn?

Niet alle jeugdhulpverleners die op een hbo-functie of hoger werken, moeten geregistreerd zijn. Dit hangt af van de taken die zij uitvoeren. Voor bepaalde taken is beroepsregistratie vereist.

In het **Kwaliteitskader Jeugd** staat wanneer beroepsregistratie nodig is.

Welke jeugdhulpverleners kunnen en moeten zich al registreren?

Psychologen, (ortho)pedagogen, psychotherapeuten, psychiaters, jeugdzorgwerkers, artsen en verpleegkundigen moeten geregistreerd zijn in het BIG-register of bij de SKJ.

Informatie over LOC

Meer informatie over LOC zeggenschap in zorg vindt u op de website www.LOC.nl. Meer informatie over de Jeugdwet en professionalisering vindt u op de [website](#) van het programma Professionalisering Jeugdhulp en Jeugdbescherming.

Colofon

Deze publicatie is samengesteld in samenwerking met het Programma Professionalisering Jeugdhulp & Jeugdbescherming.

Uitgave: LOC, Utrecht
Tekst: PJ&J i.s.m. LOC
Redactie: Bouwens Tekst
Vormgeving: Saus! Digitale Producties

September 2016

© Nederlands Jeugdinstituut / NJi,
Utrecht

Beroepsregistratie
Professionalisering jeugdhulp
en jeugdbescherming